

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša ostanila se plačuje za peti-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Manifestacijski shod za slov. vseučilišče v Kranju.

Konec.

Govornik slika preganjanje, ki ga morajo trpeti slovenski dijaki na Dunaju in Gradcu. Ogromna večina med njimi so reveži, ki ne dobivajo od doma nikake ali skoro nič podpore. Prisiljeni so, pomagati si z različnimi zaslužki, v prvi vrsti z instrukcijami in deloma po različnih pisarnah.

Za Slovence je bila v tem oziru že prej jako slabo — a po 20. septembru 1908 so takorekoč popolnoma vrženi na cesto. Ne dobe nikjer več zaslužka. Primerilo se je že, da je Slovenec dobil zaslužek — a ko se je zvedelo, da je Slovenec — je bil takoj odslovljen!! V tem oziru bi mogli slovenskim dijakom mnogo pomoči slovenski trgovci, ki imajo zveze z dunajskimi in graškimi nemškimi trgovci — ako bi tem dosledno dopisovali izključno v slovenskem jeziku ter tako prisilili Nemce, da bi si iskali slovenskih predstavljancev. Ti bi bili v prvi vrsti slovenski dijaki in tudi trgovski uslužbenci, ki bi tako zaslužili marsikatero kronico. Žal, da take narodne doslednosti naših trgovcev ni nikjer čuti!

Posledice pomanjkanja, ki ga trpe naši dijaki na nemških univerzah so jako žalostne. Mnogi izgube v taki bedi zdravje in življenje — a še več se jih izgubi po različnih pisarnah, ker ne morejo dovršiti svojih studij. Oboji so velika izguba na talentih, ki občutno oškoduje naš narod!!

Neverjetna so nasilstva, s katerimi preganjajo naše dijake nemški dijaki na Dunaju in v Gradcu. O teh se je že pisalo po slovenskih listih in so torej precej znana. A kar mora vsakega zavednega Slovenca še bolj razburiti, nego ona nasilstva sama, je za avstrijske narodne politike skrajno sramotno dejstvo, da vlada in šolska oblastva podpirajo uprav barbarsko početje nadutih nemških buršakov. Dunajska policija, ki bi imela čuvati nad osebno varnostjo vsakega poedinca, naravnost štiti nemško-

radikalne napadalce in preganjalce slovenskih in drugih nenemških visokošolcev — a tlači le te. Dne 2. decembra t. l. so morali nemški in med njimi slovenski visokošolci na Dunaju praznovati cesarjev jubilej z lačnimi želodci, ker so jih bili nemški buršaki pod zaščito c. k. policije vrgli iz «mensae academicae» (dijaške kuhinje). Zato so prejeli ti siromaki nagrado 1000 K v obliki odškodnine za to, ker tiste dni niso jedli v dijaški kuhinji. In — to nagrado jim bodo morali plačati prav oni preganjani nemški dijaki, ker se je v pokritje onih 1000 K zvišale cene v dijaški kuhinji!!! To je avstrijska pravičnost in enakopravnost!!

Tem in vsem drugim nepravilnostim se da od pomoči edino na ta način, da se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Res je, da bi se ne moglo ustanoviti naenkrat popolnega vseučilišča — a naj se stori začetek z ustanovitvijo pravne fakultete in potem naj se sčasom razširi z ostalimi fakultetami. Za pravno fakulteto imamo že potrebno število profesorjev. Da dobimo profesorjev tudi za ostale fakultete, naj vlada vsota, ki bi bile sicer potrebne za njih vzdrževanje, podeli kot stipendije v to sposobnim aspirantom, da se morajo primerno izobraziti. Dokler pa nimamo popolnega vseučilišča — naj se na vseučiliščih v Pragi in Zagrebu na dotičnih fakultetah osnujejo potrebne stolice, da se bodo mogli slovenski dijaki na teh dveh vseučiliščih popolnoma izobraziti, v popolni neodvisnosti od Dunaja in Gradca. Tako bi dobili sčasom popolno slovensko vseučilišče. S tem pa bi bilo ustrezno ne samo nam — marveč — menda — tudi Nemcem, ki bi se nas tako radi znebili na Dunaju in v Gradcu. Bilo bi pa to važna pridobitev za nas v gospodarskem oziru — ker bi potem vsi oni ogromni tisočaki, ki jih zunaj domače dežele potroši, kakih 700 slovenskih dijakov ostalo med nami.

A, glej, nerazumljivo nemško pravičnost! Na Dunaju in v Gradcu nas mečejo z vseučilišč — češ, da nimamo tam ničesar iskati — a ustanoviti

slovenskega učilišča ugovarjajo na vsa usta in se opirajo na najrazličnejše razloge. Pravijo, da nimamo pravice do svojega vseučilišča, ker smo Slovenci prerevni in plačujemo premalo davke, da nimamo profesorjev, da je naš jezik nezrel i. t. d. Vse te ugovore je govornik zavrnil prav temeljito. Ako hočemo doseči svoj cilj, slovensko vseučilišče, se moramo zavzeti za to idejo vsi: dijaki, znanstveniki in znanstvena organizacija, ljudstvo v celoti na javnih shodih in naši politiki. Govornik preide za tem k naši politiki in političnemu delovanju naših poslancev ter izreče strogo sodbo nad našo politično delegacijo na Dunaju. Koliko ugleda da imajo naši poslanci pri vladi na Dunaju — je vlada najbolje pokazala s tem, da si je upala imenovati ministroma najkrutejša slovenožrca Stürgkha in Hochenburgerja. Narodne pridobitve naših poslancev da so: nemška gimnazija v Ljubljani, nemški nadzornik Belar i. t. d. Poslanec Korošec pa je na dijaškem shodu na Dunaju dne 3. decembra l. l., kjer se je zahtevalo slovensko vseučilišče, naravnost za nos vlekli ves slovenski narod. Govornik strogo obsodja našo današnjo narodno politiko ter zahteva korenite izpremembe. Potem šele nam je upati, da kdaj dosežemo svoj toliko zaželjeni cilj — slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Po sklepu govora je navzoče občinstvo, ki je bilo ves čas z največjim zanimanjem sledilo govornikovim izvajanjem in dokazom, navdušeno izrazilo svoje odobravanje in hvalo govorniku.

Zatem predlaga g. dr. Josip Kušar sledeče resolucije:

Resolucije.

Ljudski shod v Kranju, dne 20. sušca 1909
1. najostreje obsodja dunajsko vlado, ki dovoljuje, da se s sinovi slovenskega naroda na avstrijskih visokih šolah postopa tako škandalozno ter se jim z različnimi šibami in preganjanjem skuša onemogočiti studije, da bi tem lažje pre-

PODLISTEK.

Zvestoba in nezvestoba v ptičjem zakonu.

Po prof. dr. L. Büchnerju spisal M.

Ljubezen — lepa beseda, katera zbudi s svojim čarobnim žarkom v nezasedni globočini človeškega srca celo trumo najplemenitejših, najkrepkejših čustev in občutkov! Kaj bi bilo naše bivanje brez tebe, ti vladarica narave in človeštva? Ljubezen je, ki družni in veže srca, zedini duše, provzroča in vzdržuje valovito, vsak trenotek se predručajujoče življenje ponavlja se pri tisočih in tisočih bitjih na površju našega planeta. Ljubezen je vdahnila človeškemu rodu življenje in jo vzdržuje; ljubezen provzroča njega prenovitev od roda do roda, vedno izboljšanje in popolnitev. Brez ljubezni bi tudi srca pretresujoči umotvorili pesnikov in drugih umetnikov ostali brez vpliva med človeštvom, kajti manjkalo bi jim nebeškega kinča. Ljubezen je, ki obdava umotvoré z nevenljivim vencem lepote; nikoli ni mogel umetnik tako ganiti srca, kakor to zahteva umetnost, ako ni bilo njegovo srce polno vstvarjajoče ljubezni. Že v sv. pismu stoji: „In ako bi govoril

v človeškem in angeljskem jeziku, imel pa ne ljubezni, bil bi kakor doneča ruda in zveneči kraguljec. In ko bi znal prorokovati ter vedel vse tajnosti, imel vse spoznanje, manjkalo bi mu pa ljubezni, bil bi nič.“ Kristus je priporočal svojim vernikom kot prvo zapoved: „Ljubite se med seboj“ in „Kdor je veliko ljubil, temu bo veliko odpuščeno“. V človeku in po človeku se je razvila ljubezen do najvišje moči in do največjega pomena, kajti tudi medsebojno dopajenje spolov je doseglo pri njem najvišjo stopinjo. A tudi najčistejša in najplemenitejša ljubezen je vobče v zvezi s telesnim nagonom, kar privede človeško ljubezen v tesno zvezo z živalsko. Resnica je, da živalim primanjkuje čustev in občutkov. Toda nagoni, ki delajo človeško življenje tako različno in vzbudljivo, se nabajajo tudi pri živalih. Ljubezen in zaljubljenost, ljubkovanje, zakonsko in družinsko življenje, otroška in materna ljubezen, ljubezen staršev je pri živalih skoraj ravno tako razvita, kakor vzvišena in nesebična ljubezen človeka.

Ljubezni sledi zakon, zakonsko življenje, katero pa skoraj ne zaostaja za človekom glede srčnosti sprogov in otroške ljubezni, kakor sploh glede vseh zakonskih čednosti, Seveda tudi ne zaostaja

za njegovem zakonskem prepisom in kreganju, za nezvestobo, prešestovanjem in nenravnostjo, za jezo, ljubosumnostjo in tekmovanjem. Toda vobče prevladuje srečni zakon in s tem v zvezi rastoča ljubezen. Ni treba pa si misliti, da je morda živalska družitev zgolj samo zavolj spolnega občevanja! Ne, dvojico veže nek poseben čut, kajti spolno občevati bi mogla tudi izven zakona. S posebnimi čednostmi zakonskega življenja je obdarjeno plemo ptič, tako da se more ptičji zakon smatrati naravnost kot ideal živalskega zakona. Naravoslovec Brehm imenuje ptičji zakon najzvestejši vseh zakonov, katerega večkrat razveže le smrt, srečen in brezmadežen ter od človeštva posnemanja vreden. „Naj se soproga postarata, njuna ljubezen se ne postara, ampak ostane vedno mlada; zalije se vsako vigréd z oljem, da plamen ne ugasne; nežnost in ljubkovanje obeh sprogov ostane tudi pri najdaljšem zakonu enaka. Skratka, ptičji zakoni so najzvestejši in najprijetnejši med živali, kolikor jih je!“ Združena dvojica ostane skupaj skozi vse življenje in le redkokrat se zgodi, da eden ali drugi zavrže postavle sklenjenega zakona, čeravno se potika vedno precejšnje število samcev okoli, ki izkušajo zapeljati zveste zakonske ptičje žene kakor kažejo naslednji dogodki:

plavili našo domovino nezmožni in nama sovražni tuji uradniki;

2. zahteva od vlade, da napravi tem neznosnim razmeram konec. To pa se da doseči edinole z ustanovitvijo slovenske univerze v Ljubljani, s katero se ne sme več odlašati. Vlada se zato najodločnejše pozivlja:

a) da takoj ustanovi pravno fakulteto v Ljubljani, za katero je že pripravljen profesorski material;

b) da, dokler ni popolne slovenske univerze v Ljubljani, s stipendijami pridnim in nadarjenim slovenskim dijakom omogoči, vsposobiti se za profesorje na isti;

c) da prizna študije in izpite na visoki soli v Zagrebu in iz popolni tudiviseko šolo v Pragi v toliko, da ne bodo naši dijaki prisiljeni prenašati barbarske surovosti nemškega dijaštva na Dunaju in v Gradcu;

3. pozivlja slovenske državne poslance, da postavijo kot prvo točko v svoje parlamentarno delovanje ustanovitev slovenske visoke šole v Ljubljani in nastopajo proti vsaki vladi tako, kot bo postopala ona napram tej naši upravičeni zahtevi. Resolucije so bile navdušeno in soglasno sprejete.

Predsednik potem izreče govorniku, g. Černič, zahvalo za njegov izvrsten govor ter zaključi shod.

Nov davek za kmeta ali socialno zavarovanje.

Konec.

V Unionu.

Čimdalje bolj je planetela v kmečkih srcih zvest, da se približuje dan, ko treba izreči odločilno besedo, «da» ali «ne». Približal se je naglo 31. januar. V Ljubljano so dospеле množice poštenih kmetov iz cele dežele, da izrečejo končno besedo. Res, bil je impozanten, velečasten nastop kmečkega stanu, kakršnega do tačas se nismo videli.

Kakor hitro se je začulo od g. dr. Šustersiča besede o socialnem zavarovanju, zagrmela je navzoča množica kakor iz enega grla: «Ne maramo, to ni za nas. Gg. poslanci, če boljsega ne znate, nikar ne hodite na Dunaj.» Sploh ni bilo moč govoriti o tem. Zbrano, užaljeno ljudstvo, navzoči narod ni dopustil razprave.

Pri glasovanju se je pokazalo, da je bilo samo petero navzočih za načrt socialnega zavarovanja, vse drugo proti.

Gg. poslanci in generali klerikalne armade so se udali na milost in nemilost kmečki volji, pometal so puške v koruzo in izjavili, da se pokore splošni volji in nastopijo v zbornici od sedaj nadalje proti predlogi zakona. Bomo videli, kaj prinese bodočnost. Znajo biti mož-beseda?

Nesramnost se iznova pričinja.

Komaj je kmečki stan odklonil to zavarovanje, na katerem klerikalni general dr. Krek ni mogel do besede, usilil se je takoj čez dva dni za govornika zopet v oni veliki dvorani Uniona delavcem in jim take pihal na dušo, kakor bi ga oni izvolili in poslali v državni zbor, ne pa kmetje

V gostilniški sobi neke pivovarne šleziškega mesteca sta gnezdili lastovki, ne da bi jih motil hrup gostilniškega življenja. Pri zapiranju in odpiranju vrat pa sta švigali tjinsem. Pivovarnar, katerega sta zanimali živalci, jih opazuje ter vidi nekega dne prileteti samca v družbi tuje samice k gnezdu, kar je seveda pravo soprogo razsrdilo in spravilo k boju. Ker je pa ta zanjo nesrečno končal, ji je hotel pivovarnar pomagati iz zadrege, hotoč vjeti tujko ter jo spustiti na prosto. Zmotoma pa vjame staro samico, katera zopet hitro zleti k gnezdu ter jo tako hrabro brani, da je bila nova dvojica prisiljena začeti novo stavbo blizu starega gnezda. Zapuščena samica pa je gledala žalostno to življenje in zapuščala svoj dom od zdaj naprej le redkokrat za trenotek, kadar nove dvojice ni bilo navzoče. Druge lastovice so se zdajpazdaj pokazale, da bi si žalostno stanje ogledale. Samozavest, ki je vodila zapuščeno ženo nekaj dni pri samotarenju, pa jo je zapuščala počasi. Nova ženica jo je začela zopet zbadati ter jo tako grdo obdelovala, da je popolnoma premagana morala zbežati čez gnezdo in iz hiše, nakar sta zmagovalca popustila novo stavbo in se vrnili na staro gnezdo. Nova gospodinja pa je znesla hitro potem jajca.

Dalje prih.

kamniškega okraja. — Tudi tukaj je priporočal zavarovanje ter dosegel, da se je sprejela resolucija, da se zavarovanje mora vpejati.

Najjasnejši dokaz, da so klerikalci, saj tako smemo reči, ker je dr. Krek njih glavni voditelj, danes takega mnenja, jutri zopet drugačnega, prav kakor kilavo jesensko vreme.

Tako nedosledno stranko treba enkrat za vselej obsoditi in povedati njih pristajem, da niso resni ljudje.

Ne samo kranjski klerikalci hočejo še danes slepomišiti s celo zadevo, tudi na Goriskem in Štajerskem uganjajo «predpustno politiko» našemljenih maškar.

V Gorici je kmečka zveza po prizadevanju nekega mladeniča, ki se kliče za Kremžarja, spravila skupaj nekaj ljudi, ki so se izrekli za novi penzijon.

Saj so tudi na Kranjskem kmečke zveze hotele samo slepomišiti. Prav dobro vemo, da bi se še sedaj rade izrekle za ta načrt, ko bi se ne bale ljudstva.

To kaže, da naša «kmečka zveza» še ni vse, da je ime samo slepilo, če ni pri njej res vzornih in poštenih ljudi, ki sami kaj razumejo. Vsekakor je potrebno, da se ustanove politične organizacije, pri katerih bi imeli kmetje kaj govoriti, ne pa da bi bili poleg samo kimovci.

Kako se konča?

Meseca februarja letos je bil državni zbor razpuščen.

S tem so izgubili moč tudi vsi predlogi, o katerih je imela zbornica sklepati. «Domoljub» je prav z veseljem poročal svojim naročnikom, da je s tem padlo tudi socialno zavarovanje.

Nevarnost še ni odstranjena. Vsak čas se skliče zopet državni zbor in vlada prav gotovo predloži to predlogo zbornici, da jo ali sprejme ali zavrne.

Državnozborski klub, kateremu pripadajo kranjski klerikalci, se še ni odločil, kako bode glasoval. To je zelo sumljivo znamenje!

Zato mora kmečki stan stati na straži, posebno: ker je «Domoljub» izpremenil taktiko in sedaj več ne zagovarja in priporoča socialnega zavarovanja, kar je bil že davno napovedal dr. Krek. Klerikalci hočejo loviti ribe v kalni luži, to je kmečke volilce na kak način preslepiti in speljati na led. Ali se jim posreči, v tem še danes ni moči izreči zadnje besede.

Eno je gotovo, ako se predlog socialnega zavarovanja sprejme, krivi bodo tega klerikalni poslanci.

Proti njim bo treba obrniti ost nevolje in sicer čez štiri leta z volilnim listkom v roki. Takrat se naj pa poslje v «penzijo» one poslance, ki v dobi šestih let niso drugega koristnega za ljudstvo napravili, kakor to, da so napolnili svoje mošnjičke.

Kranjski kmet, ti pa zasleduj vse korake svojih zastopnikov, ne pusti jih iz oči, nadziraj in kontroliraj njih delovanje, da bodeš lahko rekel svoječasno: Sama sem izkusil, sam sem videl na lastne oči, da je klerikalizem samo sleparija.

Gospodarski del.

Strojne zadrage.

II.

Pravila

Strojne zadrage v Zg. Brniku pri Cerkljah na Gorenjskem

registrirane zadrage z omejeno zavezo.

Konec.

Razglasila zadrage.

§ 17.

Razglasila v imenu zadrage izhajajo pod zadržno tvrdko in se podpisujejo po dveh udih načelstva.

§ 18.

Javna razglasila zadrage se vršijo po razglasilu v uradnici nabitim, oziroma po okrožnici, katero podpisujejo člani.

Načelstvu je svobodno, razglasiti vrhu tega še drugim potom in zadružnikom v posebno važnih slučajih, dostaviti posebna pismena obvestila.

Uprava in vodstvo zadrage.

§ 19.

Zadruga opravlja svoja opravila samostalno s sodelovanjem vseh zadružnikov.

Njeni organi so:

1. načelstvo,
2. nadzorstvo,
3. občni zbor.

Načelstvo.

§ 20.

Načelstvo obstoji iz načelnika in dveh odbornikov.

Načelstvo voli občni zbor za dobo treh let. Legitimacija načelstva je zapisnik o dotičnem občnem zboru, prvo načelstvo legitimujejo ta pravila. Udje načelstva se morajo po izvolitvi nazniniti za vpis v zadržni register.

§ 21.

Načelstvo zastopa zadrugo z vsemi pravicami in dolžnostmi, katere določuje zakon z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70 in podpisuje v imenu zadrage na ta način, da se podpišeta dva uda pod zadržno tvrdko.

Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče stvari v sejah, pri katerih načelnik predseduje.

Sklepa se z večino glasov, pri enakosti glasov odločuje predsednikovo mnenje.

Svoje sklepe zglašuje načelstvo po potrebi z oznanili nabitimi v uradnici.

§ 22.

Načelstvo vodi načelnik in izvršuje njega sklepe. Načelnik podpisuje sva pisma, s katerimi se zadrugi ne naklada nikaka zaveza. On se ima prepričati vsaj vsake tri mesece o blagajničnem stanju in mora v slučaju kakega nereda takoj ukrenjiti, kar se mu zdi potrebno.

Če je načelnik začasno zadržan, opravlja njegove posle tisti ud načelstva, katerega določi načelnik. V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega uda načelstva, morajo se udje načelstva za čas do prihodnjega občnega zbora po sejnem sklepu načelstva dopolniti in skrbeti, da se novi ud načelstva vpiše v zadržni register.

Legitimacija takega začasnega uda načelstva je zadevni volilni zapisnik načelstva.

§ 23.

Načelstvo sploh, kakor vsak posamezni član načelstva se more odstaviti vsak čas po sklepu občnega zbora, ako je bil ta predlog na dnevnem redu.

§ 24.

Načelstvo imenuje zadržne uradnike in določa njihovo plačo. Legitimacija uradnikov je poseben dekret, katerega izda načelstvo.

Nadzorstvo.

§ 25.

Nadzorstvo obstoji iz treh članov, katere izvoli občni zbor za dobo dveh let; izvoliti se sme vsak zadružnik, če ni član načelstva.

Nadzorstvo izvoli iz svoje sredine predsednika in druge poslovnike in določi svoj poslovni red.

Sklepa se z navadno (absolutno) večino glasov.

Seje sklicuje predsednik ali njegov namestnik.

O seji je napraviti zapisnik, katerega podpisujejo vsi navzoči. Delokrog nadzorstva je isti, katerega določata §§ 24 in 25. zak. z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak.

Občni zbor.

§ 26.

Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer najdalje do 15. marca. Izredni občni zbor se skliče, če se načelstvu ali nadzorstvu potrebno zdi, ali če to od načelstva zahteva deseti del zadružnikov, ki zastopajo vsaj četrti del zadružnih deležev v posebni pismeni vlogi z izrečno navedbo predmetov posvetovanja in sklepanja.

Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora razglasiti je 14 dni prej v uradnici nabitim naznanilu ter z okrožnico, katero podpisujejo člani.

§ 27.

Predmeti sklepanja občnega zbora so:

1. prememba pravil,
2. razdružba in likvidacija zadrage in sklepanje o porabi po likvidaciji preostalega premoženja,
3. potrjenje letnega računa,
4. izvolitev načelstva in nadzorstva,
5. odstavitev načelstva in nadzorstva,
6. navodila glede snovanja posebnih rezerv,
7. sklepanje o pritožbah.

§ 28.

Vsak zadružnik ima pravico glasovati na občnem zboru v vseh v § 27 navedenih točkah in ima za vsak delež po en glas.

Več kakor deset deležev posameznik ne more imeti. Zadružniki, ki se ne vdeležujejo osebno občnega zbora smejo biti zastopani po drugih zadružnikih na podlagi zakonito napravljenih pismenih pooblastil. Vsak zadružnik sme le enega družega zadružnika zastopati.

Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan vsaj peti del zadružnikov in najmanj tretji del zadružnih deležev.

Ako jbi tega ne bilo, se mora v treh tednih razpisati drugi občni zbor, kateri sme veljavno sklepati ne glede na to, koliko članov in deležev je zastopanih. Sklepa se z nadpolovično večino

glasov, pri enakosti glasov odloči mnenje predsednikovo.

Če se gre za združbo zadruga, morata biti zastopani vsaj dve tretjini vseh združnikov in najmanj 3/4 vseh združniških deležev in mora biti od združnikov, ki se občnega zbora udeležijo, oziroma ki so na občnem zboru zastopani, vsaj 3/4 navzočih, oziroma zastopanih glasov za to, da se zadruga razdruži, sicer je sklep neveljaven. Ako pri prvem v to svrhu sklicanem občnem zboru ni zastopanih zadosti združnikov in glasov, mora načelstvo tekom 14 dni sklicati drugi občni zbor z istim dnevnim redom in potem zadostuje za sklepanje vsako število združnikov. Sklepi pa so le tedaj veljavni, ako je bilo zanje oddanih vsaj 3/4 glasov vseh zastopanih deležev. Glasuje se, kakor določa občni zbor. O sklepih vsakega občnega zbora obvešča načelstvo svoje združnike z oznanimi v časopisih, z okrožnicami ali s posebnimi dopisi.

Vsak združnik sme pri občnem zboru stati predloge, kateri niso na dnevnem redu.

O teh predlogih pa ne more občni zbor precej sklepati, ampak le določiti, če se sploh vzamejo v pretes, da se o njih poroča na prihodnjem občnem zboru.

O občnem zboru se sestavi zapisnik, kateri se podpiše po predsedniku občnega zbora in še od dveh združnikov, ki sta bila navzoča.

Prehodna določba.

§ 29.

Člani prvega načelstva, koje legitimirajo ta pravila, so:

Načelnik:

Jožef Jenko, posestnik, Zg. Brnik št. 14;

Odbornika:

Janez Kaplenek, posestnik, Zg. Brnik št. 37;
Fran Ahlin, posestnik, Cerkljah št. 34.

Tedenski sejem v Kranju dne 29. sušca 1909. Prignalo se je — konj, 172 glav domače goveje živine, 14 glav hrvaške goveje živine, 7 domačih telet, — hrvaških telet, 5 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 1 domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13:25, proso K 7:75, rž K 10:50, oves K 9:50, ajda K 9—, repno seme K 80—, fižol ribnican K —, mandalon K —, koks —, krompir K 3:50 za 50 kg, seme dom. detelje 50 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu 1909 je 260 strank vložilo 94.538 K 35 vin. 322 strank vzdignilo 147.552 K 04 vin. 26 strankam se je izplačalo posojil 23.825 K. Denarni promet 595.039 K 79 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu marcu 1909 je 191 strank vložilo 74.204 K 75 vin. 284 strank vzdignilo 92.664 K 32 vin. 2 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 1100 K. Stanje hranilnih vlog 1.726.127 K 59 v. Stanje hipoteknih posojil 1.266.000 K 90 vin. Denarni promet 276.646 K 81 vin.

Vinsko razstave in vinski semonj v zvezi z vinsko poskušnjo in premovanjem vin priredi kmetijska podružnica v Novem mestu dne 17., 18. in 19. aprila. Namen tej prireditvi je, pokazati, kako dobra vina se dobe na Dolenjskem in privabiti gostilničarje in vinske trgovce k poskušnji in nakupu dolenjskega vina. V zvezi z razstavo se priredi premovanje vin, da se na ta način poveča zanimanje pri vinogradnikih kakor tudi pri vinskih kupcih. Za najboljša vina je določenih več premij in sicer za rdeča in bela vina posebej. Za vinsko kupčijo in poskušnjo je razstava odprta na belo nedeljo dne 18. aprila in v ponedeljek 19. aprila. Vinske razstave in vinskega semanja se lahko udeležijo le dolenjski vinogradniki. Vsak, kdor se želi udeležiti razstave, se mora priglasiti pri kmetijski podružnici novomeški do 10. aprila t. l. in mora povedati, koliko vrst vina želi razstaviti, in katere vinske gorice in koliko ga ima od ene in druge naprodaj. Vino je razstaviti v vinskih steklenicah (buteljkah) in sicer belo vino v visokih, rdeče vino in črna v nizkih steklenicah ki naj drže po 3/4 litra. Potrebne steklenice, preskrbi, če treba, kmetijska podružnica. Vsak vinogradnik mora od vsake vrste vina poslati saj 3 steklenice, od katerih je namenjena ena za razsojevalno komisijo, druge dve pa za poskušnjo. Vinski kupci dobe posebne izkaznice, ki jim dovoljujejo prosto poskušnjo, sicer se imajo pa razstavljena vina poskušati proti plačilu z znamkami. Dohodek za poskušnje se porabi za pokritje režijskih stroškov. — Vabimo vse dolenjske vinogradnike in vinske kupce, da se udeležijo v obilnem številu vinske razstave in vinskega semanja v Novem mestu, ki naj pomagata k nadaljnjemu razvoju naše vinske kupčije in našega kletarstva. — Za odbor kmetijske podružnice v Novem mestu: V. Rohrman.

II. zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši dne 15. malega srpana t. l. v Trzinu.

Umetnost in književnost

Utrinki. Črtice in potopisi. Spisal Franjo Krašovec. Naslovno stran narisal Hugon Gerbič. Ta v pisateljevi založbi izšla knjiga obsega na 180 straneh poleg nekaj prav čednih feljtonov tudi več jako zanimivo pisanih in prav informativnih potopisov. Pisatelj je z odprtimi očmi potoval po svetu in spoznal mnogo karakterističnih posebnosti različnih dežel in narodov. Knjiga je vredna, da se jo čita in bo posebno ugajala vsem tistim, ki ne morejo sami z doma, pa se zanimajo za druge dežele in narode.

Odborova seja „Slovenske Matice“ dne 3. marca 1909. Predsednik naznani, da je iz odbora izstopil g. ravnatelj Fran Wiesthaler; za njegovo dolgoletno in marljivo delovanje se mu izreče iskrena zahvala. Umrli sta ustanovnika Ivan Kuralt in dr. Janko Sernec, ki je bil med prvotnimi utemeljitelji „Matice Slovenske“ (1864.). Nadalje se spominja predsednik stoletnice M. Majarja in Ljud. Gaja. Odbor pritrudi predsednikovim nazorom o organizaciji našega znanstvenega dela. Letošnji občni zbor bo v ponedeljek, dne 19. aprila ob 8. uri zvečer. Od zadnje odborove seje (od Božiča) so zborovali reklamni, gospodarski, zemljevidni in knjižni odsek; delalo pa se je tudi v krajepisnem in tehničnem odseku. — Tisti dosedanja člani, ki niso plačali članarine za l. 1908., so po § 8. društvenih pravil izbršijo izmed letnikov. — Knjige za prošlo leto, ki so že vse razpečane, so sicer pozitivne, vendar se je pokrilo le malo deficita iz prejšnjih let, zato bo treba v tekočem letu posebno štediti. Pri konkurzu za tisk letošnjih publikacij se bodo uvaževale vse slovenske tiskarne. „Simon Gregorčičev sklad veseličnega odseka Unec—Rakek“ vzame Matica v oskrbo. „Bleiweisov Zbornik“ bo obsegal kakih 18 tiskanih pol; prispevke so že obljubili na pr. g. dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Lončar, dr. Prijatelj, dr. Šlebinger, dr. Lokar, dr. Pustotnik, dr. Ilesič, dr. Tominšek; upamo tudi pridobiti dr. Mraka in dr. Štrekelja in prof. Grafenauerja. Dr. M. Potočnika opis „Koroške“ bo ilustriran. Dr. Iv. Prijatelja prevod iz ruščine „Ognjenin“ bo kmalu gotov. — Za l. 1910. se pripravlja večja knjiga o francoski dobi (dr. Vidic: Tajna korespondenca ilirsko-avstrijska, dr. Bog. Vošnjak: Ustava in uprava francoska z razvojnega stališča državnopravnih ved, Sandri-Majster: Vojno kretanje na Kranjskem (po vojnem arhivu). Ilesič-Prohaska: Ilirija in jugoslov. literature. Vrhovec-Vrhovnik: Vrhovčevi v francoski dobi, dr. Gruđen: Narodopisno blago o francoskih časih itd. — Gajevo-Vrazovo „Ilirsko dobo“ opiše dr. Branko Drechsler v Zagrebu. — Opis „Stajerske“ izdela do l. 1912. g. dr. Fr. Hauptmann ml. v Gradcu, Prekmursko doda g. A. Trstenjak. — Društveni predsednik je slov. zgodovinarjem razposlal poziv za spisovanje „Zgodovine slovenskega naroda“; odziv je dovoljen; gg. pisatelji se v kratkem sestanejo na posvetovanje. Organiziralo se je prevajanje iz slovanskih literatur kakor glede na izbor tako glede na prevajatelj; v poštev pridejo le prevodi po izvornikih. — Ukrene se o predlogu g. učitelja Svanjaka na Koroškem, naj bi se sistematično nabirala narodna rastlinska imena, in o nekaterih rokopisih. „Matica“ izda „Zbrane spise“ dr. Jan. Mencingerja ter uredi svojo knjižnico. V zadnjem času ji je došlo več krajepisnega gradiva. Zemljevid je do nekaterih dvomljivosti v pisavi imen izdelan; gre sedaj za to, kdaj ga bo vojaški geogr. zavod mogel tiskati. Zemljevidu se doda popolno kazalo imen. Za tehnični slovar se že prepisuje določeno gradivo. Tajnikovo poročilo o tekočih poslih vzame se na znanje; za 1909 je plačalo ie še malo članov.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prih. teden.

4. aprila: 1521. Luter se napoti na državni zbor v Worms. — 1794. V Parizu obglavijo Dantona. — 1806. * Pesnik Juri Grabnar v Št. Jerneju.

5. aprila: 1723. † Stavitelj Janez Fischer v Erlachu. — 1795. Mir v Bazlu. — 1844. * Pisatelj Jožef Ogrinc v Podgorju pri Kamniku.

6. aprila: 468. pred Kristom. * Modrijan Sokrat v Atenah. — 1490. † Kralj Matjaž (Matija Korvin) na Dunaju. — 1620. † Slikar Rafael Santi. — 1528. † Slikar Albrecht Dürer. — 1722. * Charles Tourier. — 1826. * Pisatelj Jožef Levničnik v Železnikih.

7. aprila: 1348. Češki kralj Karol IV. ustanovi v Pragi vseučilišče. — 1359. Vojvoda Rudolf IV. Ustanovitelj položi temeljni kamen za stolpe pri Štefanovi cerkvi na Dunaju (prvi temelj za to cerkveno stavbo je položil še Henrik Jazomirgott l. 1144.). — 1826. * Pisatelj dr. Leon Vovčina v Novem pri Reki. — 1847. * Danski pisatelj I. P. Jacobsen. — 1871. * Viljem Tegetthof, slavni zmagalet v pomorski bitki pri Lisi. — 1874. * Slikar W. pl. Kaulbach. — 1879. † Slovenski zgodovinar Janez Parapat v Zagrebu. — 1897. † Slikar Anton Cej v Kandiji pri Novem mestu.

8. aprila: 1655. * Mejni grof Ludovik Badenski, imenovan „Turški Ludovik“, zmagalet v Bitkah pri Derventu 1688, pri Nišu 1689, pri Vidmu 1689 in pri Slankamenu 1691. — 1904.

† Zgodovinar Konrad Črnologar v Šmarju pod Ljubljano. — 1905. † Djakovski škof Jožef Juri Strossmayer, največji jugoslovanski mecen.

9. aprila. 1241. Mongolska bitka pri Liegnitzu. — 1388. Bitka pri Nafelsu v vojni med Habsburgovci in Trčarji; poraz Avstrijcev. — 1626. * Angleški filozof Bacon Verulamski. — 1645. Švedi pred Dunajem. — 1854. * Pisateljica Pavlina Pajkova v Paviji. — 1883. † Pisatelj Štefan Kočijančič v Gorici.

10. aprila: 1583. * Hugo Grotius. — 1585. † Papež Gregor III., ki je popravil julijanski koledar. — 1741. Friderik II., zmaga pri Mollwitzu. — 1825. † F. Lassalle, ustanovitelj nemške socialne demokracije. — 1864. Nadvojvoda Maksimilijan sprejme v Miramaru mehikansko cesarsko krono.

Godovi prihodnjega tedna:

4. Dušica, Rozamila; 5. Vincenc F., Fivalisava, Vrbata; 6. Celestina, Neradin; 7. Herman, Radivoj, Stanislava; 8. Viljenica; 9. Milija, Demeter; 10. Krasoje.

Poučni listek.

Najvišji prelazi v Alpah.

Cesta čez Stifserjoch	2830 m
Prelaz Velikega sv. Bernarda	2470 "
Cesta čez Farko	2536 "
Gemmi-prelaz	2529 "
Albula cesta	2315 "
Julijska cesta	2287 "
Grimsel-prelaz	2165 "
Splügen cesta	2117 "
Št. Gotardska cesta	2114 "
Mont Cenis cesta	2071 "
Bernardinska cesta	2063 "
Simplom cesta	2010 "
Mont Genève prelaz	1850 "
Radstädski prelaz čez Ture	1740 "
Reschen-Scheideck	1500 "
Breuer prelaz	1370 "

Dvanaest največjih mest na svetu.

London	7 milijonov
Veliki New-York	4:1 "
Berolin	2 "
Pariz	2:8 "
Chicago	2 "
Dunaj	2 "
Tokio	1:8 "
Petrograd	1:5 "
Philadelphia	1:4 "
Kalkutta	1:2 "
Moskva	1:2 "
Carigrad	1:1 "

Vojna s Srbijo?

Došle so doslej sledeče vesti:

Prestolonaslednik Jurij je poslal Nevakoviču sledeče pismo:

«Vsed raznih o smrti mojega komornika Kolakoviča razširjenih vesti, proti katerim se ni nastopilo na noben način, se odrekam vseh posebnih pravil, ki mi jih daje ustava. Sočasno izjavljam, da se bom tudi nadalje trudil, služiti domovini kot navaden vojak in meščan.»

Druga brzojavka se glasi:

Vest, da se je princ Jurij odrekal nasledstva na prestolu, se potrjuje. V petek popoldne je ministrski svet nadalje sklepal o tem koraku prestolonaslednika. Kraljevičev odslop ni posledica njegove lastne volje, temveč se je zgodil pod pritiskom Anglije in Rusije. Iz Carjevega letka bo dobival 60.000 rubljev letne apanaže, vrhuteka se poplačajo njegovi znatni dolgovi.

Vsed vesti o umoru Kolakoviča je kralj Peter poklical Jurja k sebi in zahteval, da se odpove nasledstvu na prestolu na korist svojemu bratu Aleksandru. Jurij se je branil, končno je pa spoznal, da se mora vdati.

Razburjenje v Belem gradu je velikansko. Vsi treznejši elementi sodijo, da se napravi zdaj kmalu mir s Avstrijo.

Ruski ministrski svet je pod carjevim predstvom sklenil, da se Rusija nikakor ne vmešava, če izbruhne vojna med Srbijo in Avstrijo. Sodi se, da je ta odločni sklep močno vplival na preobrat v Belem gradu.

«Corriere d'Italia» javlja, da se je med Avstrijo in Rusijo obnovil mirzestovski dogovor in da je vsled tega Rusija pozvala Srbijo, naj takoj izvrši razoroženje.

O seji skupštine, na kateri se je sankcionirala odpoved Jurja, se poroča:

Zanimanje za sejo je bilo velikansko; ker so se po mestu raznašale vsakovrstne govornice, so se pričakovali senzacionalni dogodki, o katerih se je ugibalo na vse strani. Galerije se bile kmalu natlačene. V časnikarski loži se je živahno debatiralo o predstojajočih dogodkih. Ko se je pričela seja, so se najprej čitale vloge, cesar ni takorekoč nikče poslušal. Nato je predsednik Jovanović naznanil,

da ga je ministrski predsednik Novaković obvestil o odpuščenju prestolonaslednika in naprosil, da postavi to zadevo na dnevni red. V tem so prišli v dvorano vsi ministri. Ministrski predsednik Novaković prečita pismo, s katerim se prestolonaslednik odpušča od prestola, nadalje zapisnik o včerajšnjem ministrskem svetu in kraljevo lastnorčno pismo predsedniku ministrstva, s katerim kralj konstatira odpuščenje in izraza željo, da bi princa Aleksandra proglasil za prestolonaslednika.

Med čitanjem teh listin, ki so jih poslanci poslušali svečano mirno in tiho, zadone iz bližnje cerkve zvonomi. To je na vse navzoče napravilo globok vtis. Predsednik Jovanović pravi, da mora narodna skupščina napram tej odpuščenju zavzeti svoje stališče, in predlaga, naj vzame skupščina listine, ki jih je prebral ministrski predsednik, na znanje. Z vseh strani odobravajo ta predlog.

Predsednik Jovanović konstatira, da je njegov predlog sprejet. Poslanec Marković zakliče: To je protustavno! Skupščina ne sme tega vprašanja na tak način rešiti!

Predsednik izjavlja, da poslanec Marković nima besede. Stvar je rešena.

Poslanec Marković pravi, da ne bo govoril, ker mu predsednik ne dovoli besede. Postopanje skupščine je protustavno. Zadovoljuje se s tem, da konstatira.

Zbornica preide na dnevni red. Občinstvo zapušča galerijo in — gleda debelo, ker so izostale pričakovane senzacije.

«Samouprava» objavlja sledeči razglas kralja Petra:

«Srbskemu narodu!

Moj sin, princ Gjorgje, dosedaj prestolonaslednik, je imel povoda, izraziti svojo nepreklicno voljo, da se odpove svojim pravicam in prednostim kot prestolonaslednik, ki so mu šle po ustavi kot mojemu prvemu sinu. Vsled tega sem se posvetoval v navzočnosti predsedništva skupščine in predsednikov državnega in kasacijskega dvora, z ministrskimi svetom in sklenil, da sprejem odpuščenju prestolonaslednika in da podelim njegove pravice in predpravitve s pravicami prvorojenstva v soglasju s ustavo svojemu drugorojenemu sinu, kraljeviču Aleksandru, ki ga s tem proglašam za dediča svojega prestola. Ko to naznanjam srbskemu narodu, prosim blagoslov božji svoji kraljevski rodovini in vsem dragim podanikom. Peter.» — Proglas so podpisali vsi ministri.

«Jugoslavanska korespondenca» poroča iz Belgrada, da se vrše med srbsko vlado in kraljem Petrom pogajanja, da bi se kralj Peter odpušča od prestola vsled neuspeha v zunanji politiki. To je tembolj verjetno, ker so vsi poslanci skupščine dobili poziv, da naj ostanejo v Beogradu, ker stoji domovina pred važnimi dogodki.

Sploh prihajajo iz Srbije različne kolikortoliko čudne vesti. Belgradski listi ostro napadajo dinastijo. Neki list prinaša z debelimi črkami članek z naslovom: «Volili bodemo kralja» ter pravi: Kdor je nesposoben, naj gre. Listi, ki so še pred dnevi pisali za prestolonaslednika, ga sedaj napadajo. «Stampa» pravi, da je v rokah oderuhov. Sumljivo je, ker listi nič ne omenjajo naslednika v prestolonasledstvu, princa Aleksandra. Vse je namreč za to, da postane prestolonaslednik sin kraljevega brata princa Arzena, princ Pavel, ki je po Beogradu splošno znan in «sposoben». Ne bi bilo nič čudnega, če pride vest, da se je Aleksander na korist princu Pavlu odpušča od prestola.

Vojaštvo v Beogradu je baje silno razburjeno, ker se je kraljevič Jurij definitivno odpušča od pravic prestola. Tudi iz notranjosti prihajajo vznemirljive vesti. Bati se je, da izbruhne revolucija. Govori se, da je dinastija Karagorgjevičev v nevarnosti. Nekaj poslancev namerava predlagati v narodni skupščini, da bi se Srbija proglasila za voljno kraljestvo.

V Zemunu je razširjena govorica, da dobiva princ Aleksander mnogo pretih pisem, gotovo iz bojne stranke. Objubljajo mu smrt, če sprejme prestolonasledstvo in ne stori vsega, da bi preprečil padec svojega brata.

V nasprotju s temi vestmi se poroča iz Belgrada, da je končna rešitev prestolonaslednikovega odstopa v vseh političnih krogih vzbudila veliko zadovoljstvo, tembolj, ker se je bilo še vedno bati, da bo kraljevič Jurij pod vplivom vojaških krogov prekalil svojo abdikacijo. Nedeljski listi poročajo, da je kraljevič Jurij nasproti vsem osebam — tudi nasproti Pašiču — kategorično izjavil, da ostane pri svojem sklepu, ki ga je prej dobro premislil. Njegova neovrgljiva namera je, da v najkrajšem času zapusti Srbijo, ker ve, da je to za blagor domovine, ki jo zelo ljubi, nujno potrebno.

Gibanje proti Karagorgjevičevem narašča, čeprav si nezadovoljnosti ne upajo na dan. Veliko častnikov in precejšen del inteligence zavrača vso odgovornost za neizmerno ponižanje Srbije v balkanskem konfliktu na kralja Petra in na člane «Slovenskega juna». Obstaja celo stranka, — ki propagira po različnih več ali manj vplivnih osebah misel, da bi Avstrija Srbijo v slučaju revolucije okupirala, Karagorgjeviče in zarotnike pregnala in poskrbela za novo, poštene dinastijo.

.. Našim rodbinam priporočamo ..

Kolinsko cikorijo!

V Kranju, dne 3. aprila 1909.

Češki deželni zbor se skliče v prvi polovici tega meseca na kratko zasedanje.

Baron Aehrenthal bo baje imenovan za grofa.

Dnevni barona Aehrenthala so baje šteti. Govori se, da odstopijo vsi trije skupni ministri, Aehrenthal, Burian in Schönbaich, ko se izjasni položaj. Kot naslednika barona Aehrenthala

imenujejo bivšega ogrskega ministrskega predsednika Kolomona Szella, sedanjega guvernerja ogrske hipotekarne banke. Poleg Szella pa pridejo kot kandidatje za to mesto v poštev sedanjí ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle, ogrski minister notranjih del grof Andrassy in grof Zichy, zaupnik prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda. Dasi vlada glede na osebo še negotovost, je gotovo, da bo Aehrenthalov naslednik Madžar.

Zastopniki ogrskega ministrstva so odpovali na Dunaj, da se udeleže skupne ministrske seje, na kateri se bo razpravljalo o carinskih pogodbah, predvsem o trgovinski pogodbi s Srbijo.

Tolstoj je v Jasni Poljani nevarno obolel, tako da se zdravniki boje katastrofe.

Ruski prometni minister knez Hilkov je umrl.

Japonska vlada je baje nameravala zasesti vzhodno Sibirijo, če bi bila v Evropi izbruhnila vojna in če bi se bila Rusija vmešala. Aehrenthala dolže, da je Japonce naščuval proti Rusiji.

Razmere v Persiji so od dne do dne bolj zamotane. Mnogo begunov se je skrilo pred šahovimi četami v mohamedanskem svetišču Šah Abdul Azim; šahovi ljudje so jih pa tudi tam pomorili. Vsled tega je nastal velik strah med onimi, ki so pobegnili v turško poslaništvo. Turški poslanik je brzojavil v Carigrad, naj se pripravijo turške čete, da odkorakajo v Teheran, če bi poslaništvo potrebovalo varstva.

Dopisi.

Is Javerij pri Poljanah. (Volitev župana.)

V zadnjem poročilu smo poročali «Gorenjcu» o volitvi občinskega odbora v naši občini, s katero izvolitvijo je malone pretežna večina naših občanov zadovoljna. Dne 30. marca se je vršila volitev župana in starsinstva, in sicer po načinu kakor pri prvi volitvi, da se večina ni zmenila za župnikovo stranko in izvolila županom Fr. Demšarja, posestnika na Volči. Mi sicer ne vemo, kateri stranki pripada novi, vsega spoštovanja vreden mladi mož, sedanjí župan. Lahko pa rečemo, da se moč ne bo pustil komandirati iz župnišča, kakor je bila navada pod dosedanjim županom Pintarjem, ki je dobil le po pomoti 1 glas. Gotovo je, da županu, kakor je vespovsodi skoraj dandanes, ravno ne cveto rožice, kajti potreb je veliko, a občinski dohodki so le majhni. To ga tudi ne sme strašiti, vsak pameten človek ve, da se ne da delati čudežev in je mogoče izvršiti le toliko, v kolikor pripuste denarna sredstva. Tedaj, kakor se je pokazalo, je bila skrb v zadnjem «Domoljubu» odveč, ko se poprašuje, kdo bo župan. Že iz tega bi se bilo lahko vedelo, da to breme ne zadene več starega župana, ker je ta le po sreči «izšel iz kloбука», kljub temu, da se je prej, če ne očito, pa bolj prikrito delalo, da bi ostalo vse pri starem in se lepo vladalo iz župnišča. Pa potolažili se! Ljudski glas, božji glas. Nekako tega pregovora se spomnimo pri tej priliki. «Naše dobro ljudstvo» je začelo samo misliti in to nekaj velja. Res je, da ni doseglo tega, kar so že dosegli drugod, a zdrnilo se je in jelo ločiti pravo od nepravga in to je nekaj, četudi morda še pridejo žalostni časi, da se bo izrabljalo to ljudstvo, ko doslej; gotovo je pa, da s kože se ne bo pustilo več dati in bo vedno glasneje zahtevalo: Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega in — duhovniku, kar mu gre, pa nič več; vse drugo pa sebi. Tudi drugi ljudje morajo živeti, ne le nekateri.

Is Gorenje vasi nad Škofjo Loko. V Poljanah, oziroma v Dobju se je vpeljala mlekarica že pred osmimi leti. Vsako leto bi se imel vršiti občni zbor ali pa vsaj voliti odbor; ali vsega tega se nikdar ni bilo. Odbora bržkone nič ni, ker nobeden o njem nič ne ve. En odbornik je že pred osmimi leti umrl, in vendar je še sedaj vpisan za odbornika pri deželnem sodišču v Ljubljani; no, pa taki odborniki klerikalcem najbolj ugajajo, ker so z vsakim računom zadovoljni. Letnega računa v tem času še ni bilo nobenega. Lep dobiček bota imela Al. Grošelj in Ant. Jesenko, ker njima donasa mlekarica nad dvatisoč kron čistega dobička na leto. Slavna klerikalna gospodarska organizacija, pod katerem nadzorstvom se mlekarica nahaja, bo pa že morda poskrbela, da bo moralo «tisto dobro zavedno ljudstvo» pokriti izgubo, katera bo znašala kakih 12.000 kron. Kmalu se bo lahko še kaj več poročalo, ker že prav opasno vre in poka.

Novičar.

Svojim naročnikom in prijateljem lista! Z današnjo številko smo pričeli drugo četrtletje 1909. Prosim naročnike, ki so za naprej na dolgu, naj poravnajo čim prej. Ob tej priliki vabimo zopet na naročbo. «Gorenjec» vrši po svojih najboljših močeh načrtano mu nalogo, zato pa mora imeti tudi podporo v obilnem številu naročnikov. Naročajte in širite ga torej!

Reveček Andrejček. Dramatični odsek «Narodne čitalnice» priredi danes točno ob pol 9. uri zvečer ljudsko predstavo s petjem in godbo «Rev-

ček Andrejček». Sodeluje orkester «Sloga». Igra je dobro naštudirana ter se je preskrbel ves izvorni glasbeni material. Predstava se vrši na korist blagajne dramatičnega oddelka. Jutri zvečer ob pol 7. uri se igra ponavlja kot ljudska predstava. Z ozirom na tesne prostore in ker sodeluje orkester «Sloga», se je moralo število vrst za dve zmanjšati. Upamo, da bo našim vrlim diletantom dano, videti zvečer razprodan čitalniško dvorano.

Na c. kr. cesarja Franca Jožafa gimnaziji v Kranju se vrši dijaška prireditve v korist «Dijaški kuhinji» in «Podporni zalozi» kakor je sedaj določeno v četrtki, dne 22. aprila 1909 ob 8. uri zvečer v gimnazijski telovadnici (vhod z dvorišča). Spored: 1. «Oblakom», mesan zbor, zložil A. Nedvž. 2. I. S. Bach: «Air» za violino solo s spremljevanjem kvarteta. 3. «Nase gore», mesan zbor, zložil A. Foerster. 4. Predgovor k igri. 5. Revizor. Komedija v petih dejanjih. Ruski spisal Nikolaj Valiljevič Gogolj, poslovenil Ivan Vesel. Izdalo «Dramatično društvo v Ljubljani» 1884. Med posameznimi dejanji igra iz posebne prijaznosti p. n. orkester «Sloga». Vstopnina: Sedeži I, II, in III. vrste po 1 K, ostali sedeži po 50 vinarjev, stojišča po 30 vinarjev. Vstopnice se bodo dobivale dne 22. aprila dopoldne od 10. do 12. ure pri gosp. Vertovsku v gimnaziji in pri blagajni zvečer. Garderoba bo v sobi na desno od velikega vhoda. Z ozirom na blagi namen (nabava obleke in obutala ubožnim dijakom, prispevanje za učila in stanarino) se nobenemu velikodušnemu preplačilu ne bo stavila meja. Vsak posetnik prireditve in prijatelj mladine dobrodošel!

Društvo slov. trg. sodelavnikov v Kranju naznanja, da ima svoj izvanredni občni zbor v torek to je 6. t. m. v društveni sobi h. št. 52, na kateri se vsi p. n. člani najljudneje vabijo.

Radl očiplo so zaprli od 1. do všteti 6. t. m. tukajsojo desko in deklisko ljudsko solo.

Načrt za kanalizacijo mesta Kranja je te dni izročila tyrka E. Gaertner z Dunaja tukajšnji občini. Zeleti bi bilo, da se gradnja poveri kaki slovenski tvrdki.

Razpisane službe. Razpisano je mesto poštarja III. razreda v Kranjski gori z letnim doneskom za slugo 1364 kron. Prošnje je vložiti tekom 14 dni. — Pisarniški oficijant, oziroma pomožni uradnik se sprejme pri sodnji v Kamniku. Prošnje je vložiti do jutri.

Cestni odbor skladovnega okraja Kranj je imel dne 22. t. m. pod predsedstvom načelnika g. Franceta Strupija v Kranju sejo. Načelnik konstatuje sklepčnost in preide k dnevnomu redu. 1. Zapisnik zadnje seje se overi na predlog g. Janeza Rakovca. 2. Načelnik predloži račune o dohodkih in stroških za deželne in okrajne ceste v poslovnem letu 1908 in naznani, da so bili računi javno v pregled razpoloženi pri mestnem županstvu v Kranju v času od 1. do vštete 14. marca t. l. (v smislu § 36. zakona z dne 28. julija 1889 l. dež. zak. št. 17.) kar se je javno razglasilo v vseh občinah skladovnega okraja z razglasom z dne 26. februarja 1909 št. 9. Zoper račune niso došli cestnemu odboru nikaki ugovori ali pritožbe. Račun za deželne ceste izkazuje 3437 26 K stroškov, kateri se pokrijejo s prispevkom deželnega zaklada 2591 63 K in s prispevkom okrajnega cestnega odbora 845 63 K. Račun za okrajne ceste izkazuje 26.129 89 K dohodkov in 22.699 30 K stroškov, torej 3.430 59 K prebitka. Ker pa je poravnal cestni odbor poton predplačila prispevek deželnega zaklada za deželne ceste 2.591 63, znaša resnični blagajniški preostanek koncem l. 1908 samo 838 96 K. Poročilo načelnika vzamejo odborniki soglasno na znanje. Na predlog g. Janeza Rakovca se izvolita za pregledovalca računov gospoda Janez Zabret in Andrej Dolinar. — 3. Glede dopisa deželnega odbora v Ljubljani, da se naj pomnoži na predlog županstva v Smedniku število zastopnikov kmečkih občin od 3 na 5, se vname daljša debata, v katero posežejo gospodje Ciril Piric, Janez Rakovec in Janez Zabret. Končno se sprejme predlog g. Janeza Zabreta: «Okrajni cestni odbor sklene, da počaka s pomnožitvijo zastopnikov kmečkih občin toliko časa, da se definitivno uredi izprememba cestnega zakona, katera se je predlagala pri zadnjem deželnozborskem zasedanju.» — 4. Podjetnik Janez Bohinc prosi, da naj se mu podaljša rok za zgradbo savskega mostu v Smedniku od 31. marca do 30. aprila 1909 z ozirom na skrajno neugodne vremenske razmere letošnje zime, katere so mu onemogočile izvršiti delo v pogodjenem času. Prošnji se soglasno ugodí.

— 5. Načelnik poroča, da je potrebno most na cesti Kranj-Smednik temeljito popraviti, kar bo stalo 1200—1400 K. Na predlog odbornika g. Matvža Barleta se soglasno sklene, da napravi načelnik stroškovnik za omenjene poplave in razpiše zmanjševalno javno dražbo. — 6. Načelnik naznani, da bo treba plačati prvi obrok za smleški most; ker pa bo most do konca aprila t. l. gotov, bo treba plačati tudi drugi in tretji obrok. — Ker ni mogoče pokriti s tekočimi dohodki za ta dela poračunjenih stroškov v znesku 7330 K, bo potrebno najeti posojilo, ki naj bi se amortiziralo v 3 letih s cestno naklado, katera naj se l. 1909 povisa za 2%. Odbornik g. Ciril Piric pripomni, da naj se v slučaju, ako bi se posojilo vzelo pri kranjski mestni hranilnici, taisto naprosi, da izposluje posojilo proti 4 1/2% obrestovanju. Sprejeto. — 7. Sprejme se predlog g. Janeza Rakovca, da naj cestni odbor

skrbi, da se odpravi nevarni ovinek na deželni cesti Gastej—Spodnje Bitnje pri hiši vulgo Šimen v Strazišču, kakor tudi dodatni predlog g. Cirila Pirca, da načelnik z dvema odbornikoma pregleda cesto na omenjenem kraju, se dogovori s strankami zaradi odstopa sveta v svrhu razširjenja ceste in pri prihodnji seji stavi konkretni predlog. — 8. Na predlog g. Janeza Rakovca se dovoli tajniku cestnega odbora za opravljanje pomnoženih poslov v letu 1908 nagrada 100 K. — 9. Na vprašanje g. Cirila Pirca glede preložitve klanca v Rakovici pri Kranju odgovori načelnik, da vkljub pogonu te ni dobil od železniske uprave rešitve zaradi odstopa potrebnega sveta, da pa se bo potrudil, da se zadeva skoro uredi.

Pozor, vlagatelji hranilnih vlog! V zadnjem času se je opazilo, da se vlagatelji pri hranilnicah brez vzroka vznemirjajo in da dvigajo svoje vloge. To vznemirjenje je nastalo vsled neresničnih in obrekovalnih govoric, da bode avstrijska vlada v slučaju kake vojske kratkomalo zasegla vloge pri hranilnicah in denar porabila za vojne stroške. — Glede tega je Njega ekselencija finančni minister v seji državnega zbora dne 19. marca 1909 l. v imenu vlade izjavil sledeče: «Take govorice so nezasišene in sramotilne, da more naše prebivalstvo o vladi svoje domovine misliti tako izredno žalostilno in poniževalno. Znano je vendar, da se v slučaju vojske, ako se tudi zasede sovražno deželo zasebno lastnino varuje kot sveto. Kako se more pa potem le trenutek misliti, da se bode zasebno lastnino svojim lastnim državljenom kratkomalo vzelo proti vsaki pravici in proti vsaki postavi.» «Nikdar in nikoli se kaj takega ne more zgoditi, da bi avstrijska vlada segla po tujem blagu, katero nam je sveto. Vloge v hranilnicah so popolnoma varne in ostanejo varne in nedotaknjene brez ozira na to, ali ostane mir ali pa izbruhne vojska. Vložniki nimajo niti najmanjšega povoda svoje vloge jemati iz hranilnic.» To se vsem prebivalstvu razglašajo s pozivom, naj se pomiri in pusti svoje vloge kot najvarnejše pri hranilnicah. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 23. marca 1909. C. kr. deželnovladni svetnik: Pirc.

Umrl je g. Josip Svetlič, učitelj v Škofji Loki, v petek 2. t. m. ob 1/4 4 uri zjutraj. Bil je šel 32 let star. Bolehal je dalj časa na jetiki. Pogreb bode v soboto 3. t. m. ob 5. uri popoldne. N. v m. p.!

Umrila sta v Kranju g. Rudolf Drinouc, policijski nadzornik v pokoju, in v Novakih gospa Marija Dolžan, rojena Logar. N. v m. p.!

Na Jesenicah je bil 19. t. m. pogreb nemško-nacionalnega učitelja savske nemške šole Pospisčila. Prišla je vsa savska nemškutarija, ki je pred krsto izžvala z dvema vencema z vsenemškimi travkovi. Pogreba se je udeležilo tudi društvo z nemško komando. Pri tem društvu so ljudje, ki jim ni dosti, da so jih tri leta mrcvarili in hočejo zdaj nabirati novce, da jih bo enkrat vlada konfiscirala. Heil!

«Aljažev dom» v Vratih — razdejan. Dne 30. m. m. je velikanski snežni plaz z Rogice odnesel «Aljažev dom». Dr. Slajmerjeva vila, ki stoji kakih 300 korakov nižje je ostala nepoškodovana. Aljažev dom je bil ena največjih zgradb, kar jih je izvršilo S. P. D. Provročena škoda se ceni nad 20.000 K. Ker letos ne bo mogoče panovo zgraditi Aljaževoga doma, deloma radi časa, deloma pa tudi radi pomanjkanja gmotnih sredstev, bo turistična s tem močno prizadeta. Razdejani «Aljažev dom» je za slovensko planinsko društvo prava katastrofa, ki lahko provzroči njega propad, ako se ne uvede pomožna akcija za nabiranje prostovoljnih darov za zopetno zgraditev «Aljaževoga doma». Župnik Aljaž z Dovjega je poslal slovenskemu planinskemu društvu to le pisno o strašni nesreči, ki je zadela to društvo. V pismu se bere med drugim: Sinoči je prišel iz Vrat Franc Jakelj, posestnik v Dovjem, ki je šel pogledati svoje ogle zgor Turkove bajte in z njima Kosmatov Šimen. Šla sta pogledati tudi Aljažev dom, če bi bilo kaj streho popraviti, pa že od daleč sta videla, da stoji prvo nadstropje Aljaževoga doma skoraj celo s treho vred pri keglišču, 30 metrov proč od prejšnje hiše pri ograji proti Bistrici; — prtiličje Aljaževoga doma, deloma razdejan, stoji še na starem mestu in polovica dimnika gleda ven. O drvarnici ni nobenega sledu, isto tako ne o stari Aljaževi koči. Vidi se, da se je vrh Rogice (Dovka) utrgal velik plaz in sredi gore, kjer je rob (nos), se je razdelil v dva dela: veliki del se je obnil bolj proti Dovju, 400 metrov daleč od Aljaževoga doma in leži čez pot na tisti ledinici (trati), kjer je bilo kopišče in je prinesel seboj grmovje in drevje (10 kol debelo) ter šel v Bistrico, manjši del pa se je obrnil proti Aljaževemu domu in ostal zunaj ograje 50 metrov daleč in puh (zračni pritisk) je poslopje odnesel. Tako sodi tukajšnji posestnik Klančnik, ki se pa gotovo moti. Klančnik je videl dve velike korenini pri Aljaževem domu, tedaj se kaže, da je plaz šel čez poslopje in korenine prinesel, potem pa je zopet nov sneg padel, da Klančnik ni videl plazu. Tudi iz drugih hrbov so sli strašni plavovi in kotali gozde, v Radolni do hiš, iz Štenarja, Cmira, veliko plazov je šlo do Bistrice. Pot v Vrata se skoraj ne pozna, vse leži križem, Tudi po Peričniku je prišel velik plaz in nasproti s Črne gore. Pri mostu sta se objela in združila visoko nad mostom. — Stari možje, ki pomnijo daleč nazaj,

pravijo, da tukaj se ni nikdar šel plaz. Jožef Jakelj mi je zatrjeval se pred 10 dnevi, da stavi vse svoje premoženje in celo življenje, da na Aljažev dom ne bo nikdar prišel plaz, ko sem ga vpraševal, če je nevarno. Rekel je, da so v sredi grabni in robovi, ki plaz obrnejo proti Dovju. Pa morebiti so sedaj bili ti grabni že od snega zasuti, da je nov plaz (z dežjem namočen) kar čez šel.

Železniška nesreča na Javorniku. Od počučene sirani se nam poroča: Dne 27. marca se je vsled neprestanega dežja pri km 400 blizu Javornika zemlja v daljavi desetih metrov znatno posedla. Ko je prišel vlak št. 1721 zjutraj ob 5. uri 15 minut z Jesenic, je na tem mestu skočil s tira in tako nadaljeval svojo pot kakih 30 metrov daleč, dokler se ni slednjič stroj prevrnil. Službeni in poštni voz sta se skoro popolnoma razbila, tako da nista za nobeno rabo več. Veliko srečo sta imela strojevodja Fr. Bodner in kurjač Anton Kramar, da sta prišla nepoškodovana izpred preobrnjenega stroja. Isto tako je srečno prišel iz službenega voza vlakovodja Noč. Tudi drugim železničarjem, kakor tudi potnikom se ni nič žalega zgodilo. Pri preiskovanju vzroka tej nezgodi, so končno zasledili tri močne studenčne sile v zemlji. Te so vzrok nezgodi. Stari delavci, ki že dolgo poznajo to progo, niso doslej še nikdar zapazili takih sil; ni torej dvomiti, da se je vsled dolgega dežja nabralo v zemlji toliko vode. Ta prej ni mogla odteči, a je udarila ven, ko je vlak peljal čez dotični del proge. Železniški mojster Gregor Prosen in inženir N. Dolyak c. kr. železniskega odseka v Ljubljani sta s kakimi sto delavci tir z velikim naporom popravila tako, da se je vlak št. 1719 ob 11. zvečer mogel pripeljati. G. postajenačelnik Hlebec pa je skrbel, da je ohranil red na kolodvoru. Seveda je bilo koj od želez. ravnateljstva in od želez. ministrstva polno gospodov poslanih na lice mesta. Menda bi bili radi tudi to nezgodo obesili na vrat vlakovodji ali želez. mojstru sli kakemu uradniku. Za to so gospodje vedno vneti, a da bi želez. mojstrom in vlakovodjem izboljšali plače, to jim ne pride na misel.

Ōspice v Kranju. V Kranju so se zadnje čase splčno razširile ōspice. Vsalet tega ne smejo otroci in dijaki iz prizadetih hiš obiskovati šol, dokler bolezen ne preneha.

Župnija Križi pri Tršiču je podležna gospodu duhovnemu svetniku Janezu Zabukovcu, župniku na Jesenicah.

Pogorela je v pondeljek, 29. m. m. zjutraj ob 3. uri hiša kajzarja Antona Pibra v Mlinem 18, po domače Trojčičev. Sosedje so prhiteli hitro na pomoč, da se niso užgale sosedne hiše, ki so postavljene zelo skupno ob jezernici, ki prihaja iz blejskega jezera. Ogenj je nastal najbrž po nepredvidnosti.

Nova zenska Ciril-Methodova podružnica v Šiški je imela preteklo nedeljo prvi občni zbor. Dasi ima nova podružnica prav lepo število članov ter je sploh zanimanje za našo šolsko družbo živahno, vendar udeležba ni bila mnogobrojna. Odbor se je izvolil sledeči: predsednica ga. Berta Kralj, prof. soproga; tajnica ga. Mar. Seidl, trg. soproga; blagajničarka ga. Mar. Fenc, šivilja; namestnica ga. Mar. Rojina, gđ. Franjica Tomc in gđ. Mar. Mteregeev. Pregledovalki računov sta ga. Albina Zakotnik, zupanja Zg. Siska; namestnici gospa Mar. Pušna in Kat. Volkar.

Okrajno glavarstvo v Kranju nam poroča: Cenjenemu uredništvu „Gorenjca“ v Kranju. C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je z razpisom z dne 31. prosinca 1909 l., št. 34.608 ex 1908, naznanilo, da se po različnih trgovinah prodajajo električni aparati pod imenom „Energosapparate“ tvrdke Energos Co. v Draždanah, katere tudi priporoča v nakup reklamna brošura kot zdravilsko sredstvo proti vsakovrstnim boleznim na laseh in na poglavni koži. Te preparate je po strokovnjakem izvidu najvišjega zdravstvenega sveta na Dunaju smatrati za zdravju škodljive, ker je mogoče, da se pri večji moči električnega toka suha pokožica (epidermis) prežge z iskrami elementa pri krtačenju z na aparatu narejenem spiralnim peresom, in osebno to tam, kjer je pokožica tanka. Poleg tega pa pridejo pri teh aparatih kovinski elektrodi v neposredni dotik s človeškimi telesnimi deli, kar lahko pri s potom premočeni pokožici povzročuje, da oksidira kovina ali da razje pokožico i. t. d. Vsalet navedenih vzrokov je razprodaja teh aparatov prepovedana.

Poštna nabiralnica je začela te dni poslovati v Čemšeniku. Svojo poštno zvezo ima s c. kr. poštnim uradom Medija-Izlake. Pri tej priliki so se lotile vasi: Čemšenik, Brda Čemšeniška, Dobrljevo, Brezje, Jesenovo, Zaloke, Razbor, Razlake, Na Zagi, Križi in pa Sv. Primož iz trojanskega poštnega okraja, Rzišče iz poštnega okraja vaskega. Zpojile pa iz zagorskega poštnega okraja in pripadajo odslej vse imenovane vasi k c. kr. poštnemu uradu Medija - Izlake.

Sadjaraki tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi na veliki četrtek dne 8. aprila t. l. praktični sadjarski tečaj o izgoji, režanju in saditvi sadnega drevja. Udeležba je dovoljena vsakemu. Vabimo zlasti gg. ljudske učitelje in naše sadjarce, da se tečaja mnogostevilno udeleže. Pričetek tečaja ob 9. dopoldne.

Slovenska zmaga pri deželnoobsebnih volitvah na Korškem. V skupini Velikovec-Dobrlja-

vas je zmagal Florijan Ellersdorfer, ki je dobil 748 glasov, v skupini Pliberk-Zelezna Kapla pa Fran Grafenauer z 872 glasovi. Tudi drugi slovenski kandidati so dobili lepo število glasov: Janez Strukl 722, Val. Podgorc 277, Janez Vospernik 774, Jožef Skrbina 221.

Pri ožjih volitvah v splošni skupini se je sklenil kompromis med nemškimi nacionalci in socialnimi demokrati; v celovski okolici so glasovali proti Grafenauerju za nemškega nacionalca, ti pa se prepustili beljaški mandat socialistom. Izvoljen je bil torej Metnitz z 7732 glasovi proti Grafenauerju ki je dobil 6042 glasov.

Društvo «Zvezda» na Dunaju priredi zabavni večer v nedeljo, dne 4. aprila 1909 v dvorani «Lehrerhausvereina» v VIII. okraju, Langeg. 20 (Josefsg. 12).

Osuševanje barja in poglobljenje Ljubljanišne struge se prične meseca malega travna t. l. Najprvo se bo poglobil Grubarjev kanal, kar bo trajalo nekako štiri leta, nato sledi delo v glavni Ljubljanišni strugi.

32 let zaporedoma spala. Švedski listi javljajo, da se je te dni zbudila v Skockholmu neka Julija Kalsdatter, katera je spala 32 let neprenehoma naprej. V 13. letu je zaspala v težkem spanju, a v 45. letu je zopet prvič odprla oči. V teh 32. letih, kar je spala, so jo hranili na umeten način z mesno juho dvakrat na dan. Telo Julije Kalsdatter je jako oslabilo. Zdravniki so izjavili, da bo težko ostala pri življenju.

Gospodnje, pozor! 99 — 1
Ako želite, kupite res dobro, trpežno in pristnobaravno platneno in bombažasto blago zahtevajte zastoj in franko zbirko vzorcev od kričanske tvrdke **Josip Čejka, tkalca, Polica n. M. Čejka.** Velika izbira po tovarniških cenah: Blaga za obleke, bluze in srajce, posteljnine, damast, gradl, nanking, posebno vsake vrste platno, perilo, robc, flanele, barhanti i. t. d. Odda se vsaka poljubna mera. Pošiljatve nad 30 kron poštnine proste. Radi solidnosti in realne potrebe se ta tvrdka lahko vsakemu priporoča. Shranite ta oglas, ker bo redko objavljen.

Vir zdravja so brezalkoholne pijače med katerimi zavzomajo iz **Maršnerjevih** **Šumečih limonadnih bonbonov** (okus malin, citron, jagod, češenj in češminj) pripravljene 97 10—1 **ŠUMEČE LIMONADE** prvo mesto. — Samo pristne, ako imajo to varstveno znamko. Letna poraba več kot 40 milijonov komadov. Edini izdelovalec: **Prva češka akcijska družba orientalskih slaščic in tvornice čokolad** **K. Vinograd, prej A. Maršner.** Glavna zaloga na Dunaju: **Josip Katz VI., Theobaldgasse 4**

Živite brez skrbi! 101 — 1 Rabite moje **gumi** in ribje mehurje, pristne francoske in ameriške specialne tete, nedosežno najfinejša kvaliteta. Pošiljam diskretno 12 komadov K 3, 4, 5, 6 do K 16. 3 najfinejši vzorec svilnatoga gumi K 130, tudi v pisemskih znamkah. **Franc Švadlena, specialist Bled. (Kranjsko).** Izvrstno varnostno sredstvo za gospe. Lahko se rabi več let.

Proda se 95 2—1 **lepo posestvo** v radovljiškem okraju pri državni cesti. Meri 40 oralov. Hiša in hlev sta nova, ker sta pred leti pogorela. Redi se lahko 15 glav goveje živine, 4 konji ter 15 prašičev. Tudi se proda le polovica ali manj zemljišča s hišo in živino ali tudi brez živine, oziroma kakor se pogodi. Naslov pove upravništvo «Gorenjca».

Darila.

Gospa Magda Rant v Kranju je nabrala v veseli družbi 6 K v prid Aljaževoga doma v Vratih. Živeli posnemovalci!

Alojzij Zmitko

velika tvernica glasbenega orodja v Lounech (Loune) priporoča svoja dobro znana

orodja na pihala natančno izvedena in čisto uglasena. 98 — 1

Popolnoma lastni izdelek. Oskrbuje vse poprave gosel in pihal. Ceniki in proračuni zastoj.

Goslarški ateljer. — Postrežba vzorna.

Lastni dom

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Tržiču

vabi svoje člane na

izpredni občni zbor

kateri bude

v nedeljo, dne 18. aprila ob pol 2. uri popoldne v gostilni „pri Slugi“.

Dnevni red:

1. Prememba pravil. 98 — 1
2. Volitev v načelstvo.

Načelstvo.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v latni hiši :: Dunajska cesta.) Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

V kmečki posojilnici je naloženo :: že nad 15 milijonov kron. ::

Rezervni zaklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26—11

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Nova zaloga vina!

Podpisani naznanjam, da sem otvoril

v svoji lastni hiši števil. 10

v Kranju

Kokriško predmestje

zalogo istrskega, vina belega in rdečega, lastnega pridelka.

Liter stane 32 vinarjev na debelo od 56 litrov naprej.

Kdor mi more dokazati, da nimam pristnega, naravnega vina, se zavežem, dotičniku plačati 4000 K.

S spoštovanjem

FRAN ZOHIL

veleposestnik vinogradov v Žminju (Istra).

28 15—11

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga pri- meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12—7

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hrupavost, katara, zastizenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 18 24—19

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.

Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.

Dobiva se v: Lekarni v Tržiču.

Loterijska srečka dne 27. marca t. l.

Trst 27 52 63 14 16

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verjami. 9 21

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 76 52—6

valjični zastori (Rollbalken).

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. ■ Telefon 154. 52—33

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

42 26—7

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 212.500 kron.

Koncem leta 1908: Stanje hranilnih vlog 4,622.000 kron, posojil na zemljišča 2,890.000 kron ter posojil občinam 413.600 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

Izpred porotnega sodišča.

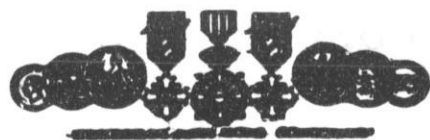
Požigalec. Jožef Zupan, 27 let star, pristojen v Senčur, dninar, brez stalnega bivališča, je znan, da nerad dela in se okoli klata, ljubi žganje, živi pa od tega, kar mu ljudje po hišah prostovoljno podarje. Dne 19. decembra m. l. se je zopet opijal z žganjem, vendar je, kakor sam priznava, bil še toliko trezen, da je dobro vedel, kaj da dela, ter se je vedel tudi dobro spominjati na posamezne podrobnosti. Okolu 11. ure ponoči je sel iz Črešnjevka v Praprotno polico. Ko je prišel do hiše Marije Maček, podtaknil je dve goreči užigalki v slamnato streho poda. Slučajno je pa mimo prišel Gašper Murnik in videl obdolženčev početje. Ko je Murnik zakričal, zbežal je zažigalec proti Trati. Ker je bila tema in zaradi oddaljenosti ni mogel spoznati storilca, je Murnik takoj poklical sosedo Blaža, katerima se je posrečilo pogasiti ogenj. Ko bi tadva ne bila pravočasno pri rokah, zgorela bi ne bila samo Mačkova hiša, temveč tudi 20 korakov oddaljena hiša sosedu Blaža ali pa še cela vas. Ker je v hiši poleg poda spala Marijana Maček, je skoro gotovo, da bi bila tudi ta zgorela, da ni Murnik pravočasno zapazil ognja. Orožnikom se je posrečilo kmalu aretovati Zupana. Prvotno je hudo-delec tajil dejanje, konečno pa vse pripoznal. Obdolženec pravi, da sam ne ve, zakaj je zažgal, in trdi, da je imel neko jezo, kateri je dal s tem duška, da je hotel zažgati katerokoli poslopje. A temu ni tako. To posestvo je bilo nekdanj last njegovega brata in tu je preživel Zupan svoja prejšnja leta. Potem je kupila Marija Maček to domačijo od brata, kar je gotovo Zupana jezilo, da se je hotel na ta način maščevati. Obsojenec je bil obsojen na sedem let težke ječe ter je kazen takoj nastopil.

Izpred deželnega sodišča.

Nedostojno vedenje na pokopališču. Na vseh svetnikov dan so se opravljale na pokopališču v Cerkljah molitve za umrle. Tja je prikolovratil tudi nekoliko vinjeni delavec Andrej Česen. Imel je klobuk na glavi, glasno govoril, delal razne opazke ter preklinjal. Obsojenec je bil na 3 tedne zapora.

Uboj. V Burgerjevem hlevu so pili v Podrečah domači fantje France in Janez Rozman, France Gaber, Janez Kristan in Janez Narobe pivo in žganje, katerega so prinesli iz Rozmanove gostilne. Bili so vsi korajžni in razpoloženi za pretep, kar sledi že iz tega, da je slučajno mimo prišel fant Sušteršič in nekoliko zavriskal, na kar so vsi na cesto hiteli ter jeli mahati po njem, vendar se mu je posrečilo uiti. Nekaj kasneje po tem dogodu je prišel v ta hlev Franc Weithavser, po domače Slogarjev. Pričelo se je besedovanje, ker je preteklo leto Weithavserjev brat ubil nekega sorodnika Rozmanovih bratov. Ker je nekako izzivajoče nastopil, skočil je k njemu 22letni Janez Rozman ter ga udaril z ušesom sekire s tako silo po glavi, da se je takoj zvrnil. Rozman je na to pobegnil. Ostali fantje so Weithavsarja jeli brcati z obuvami, nakar so mrtvega okvarjenca vlekli tik ceste in ga tam pustili ležati. Ubiti je imel na glavi več ran, in vsled suvanja z nogami so bile tudi jetra protrgane. Obdolženci so v preiskavi poskušali utajiti svoje dejanje, pri razpravi so se pa le vdali. Sodišče je obsodilo Gabra na 10 mesecev, Kristana na 7. Narobeta na 10 mesecev, Janeza Rozmana na 2 leti, vse v težko ječo. France Rozman je bil oproščen.

Orožniku je grozil. Delavec Alojzij Zupan v Senčurju ima že dalj časa neko jezo na orožnika Ivana Broliha, ki je bil na dopustu v Senčurju. Ko je bil Brolih v Stupicevi gostilni, prišel je tja tudi Zupan, in se zagrozil, da bo orožnik še tisti dan crknil. Ni čuda, če je bil Brolih istodobno v kritičnem položaju, zlasti ker je vedel, da je Zupan zloglasen pretepač, zato se je tudi ni takoj upal iz gostilne, temveč čakal, da so senčurski fantje odšli. Ti pa niso odšli, temveč čakali na Broliha. Komaj pa da se je prikazal na cesto v družbi Basaja, že je pridušaje zaklical Zupan: «Susani so že tukaj in žandar je pri njih.» Janez Golob je mahal z ročico proti njim, a Brolih je napad odbil s sabljo. Drugi fantje se metali na orožnika in njegove tovariše kamenje. Vsi ti razen Zupana so bili že kaznovani dne 11. decembra 1908. Glavni krivec Zupan je bil sedaj obsojen na 1 leto težke ječe.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH. 78 52-12

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Iščejo se 905-3

zmožni potniki

za prodajo gospodarskih strojev. Le res zaupanja vredne osebe naj pošljejo svoje naslove pod «P. M. Nr. 3697» na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Svoji k svojim! 20 52-51

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošeno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-12
Dobri se
lekarati
atletki

Novloa.

Singerjev

„68“

najnovejši in
najpopolnejši
šivalni stroj
20. stoletja.

Singer Co.,

delniška družba
šivalnih strojev

v Kranju

nasproti c. kr. pošte št. 53.

Novloa.

Izvirni
Singerjevi
šivalni stroji
se kupujejo
samo v naših
prodajalnah.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 16 52-48

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 12 52-32

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-12

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoni.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovarnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franko vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije. 14 52-20

Ljubljana

Prešernove ulice 9

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo. ::

Frano Omersa v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in žepno cerijsko blago, vlite kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnato, praženo kavo, detelje, lučerne in domače. 41 26

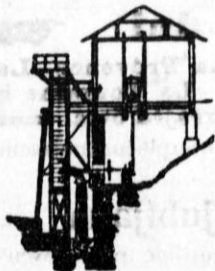
Zobozdravniški Zobotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 1 52-80
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

G. Tönnies

v Ljubljani 52-89

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna priporoča kot posebno kage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Ceneno češko - posteljno perje

5 kg novega, oskubenega K 9-40, boljše K 12-, belo, mehko, oskubljeno, K 18- do 24-, snežnobelo, oskubljeno, K 30- do K 36-. Pošilja franco po povzetju. Zamenja in vzame 68 se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6-6 Benedikt Sachs, Lobes 371 pri Plznu, (Češko).

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-8

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::
Dobiva se povsod.

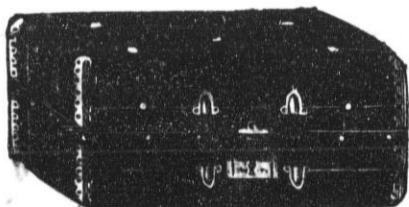
Otroške vozičke

od navadne do najčnejše vrste vedno v zalogi po zelo nizki ceni priporoča

J. Kocmut

trgovina z galanterije in drobninami
v Kranju 83 5

ter vse v to stroko spadajoče predmete, kakor tudi potovalne in počne kovčke.

Dalje priporočam cenj. damam različne predtiskarije na platno za ročna dela, Juta, Congress, platna v različnih barvah ter svilo in svilnat garn.

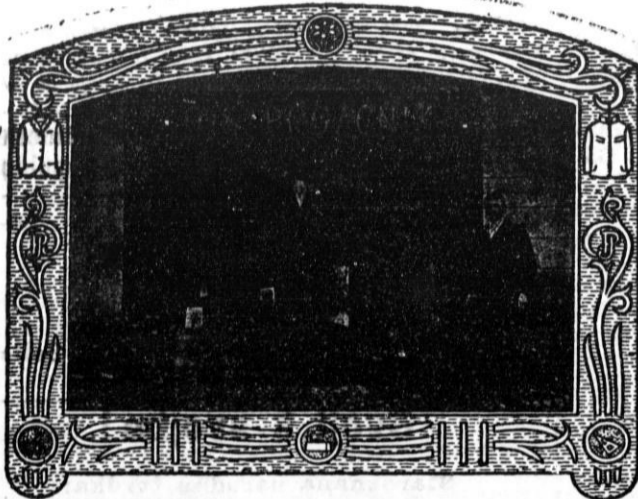
Cene nizke! Blago solidno! Postrežba točna!

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 43-5

Josip Pogačnik

krojaški mojster v Radovljici
priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in lovskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoškega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranim kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obnem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik. 86 52-4

Veletrgovina galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga ::

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

priporoča

4 18-13

za spomlad svojo dobro sortirano zalogo ravno došlih predpasnikov, modernih ženskih pasov, najpripravnějšíh modrcev, fine vlasne garniture, kravate, srajce, ovratnike, prsnike, zapestnice, nogavice in sploh vse v to svrhu spadajoče potrebščine.

Glavna tovarniška zaloga otročjih vozičkov, potovalnih kovčegov (za Ameriko), košaric in najnovejših tržnih tašk.

OPOMBA. Radi velikih nakupov raznega blaga so cene znatno nizke in brez konkurence.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Slovencl, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega

● lesenega, železnega ●
in poblazinjenega pohištva

Puc & Comp.

v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

5 52-38

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarna.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.

Priznano izborno blago.